

VÄRLDS

HORISONT.

SVENSKA FN-FÖRBUNDET | EN BÄTTRE VÄRLD | NUMMER 1 2017

EN
BÄTTRE
VÄRLD

FN-förbundet
UNA SWEDEN

*Afrikanska
stater splittrade
om ICC
SIDAN 8*

*FN-förbundet
minns Rosling
SIDAN 15*

Sverige tar plats i
FN:s SÄKERHETSRAÅD

Foto: FIM/Arthine Perret

Två pojkar fångar fisk i havet utanför Atauro Island, Östtimor.

GLOBALT SAMARBETE FÖR ATT RÄDDA HAVEN

Sverige och Fiji har tagit initiativ till en FN-konferens i New York i juni i syfte att motverka miljöhot mot haven. Initiativet baseras på mål 14 i Agenda 2030 som handlar om att bevara och nyttja haven och marina resurser på ett hållbart sätt.

Havens utveckling går åt fel håll och präglas bl a av överfiske, ökad försurning och ökade utsläpp av plast, kemikalier och gifter.

– Vi måste ha ett globalt ledarskap för att rädda haven. Det är väldigt bråttom. Den trend som vi ser nu med utfiskning, nedskräpning och utsläpp innebär att vi kommer att ha mer plast än fisk i haven 2050 om vi inte gör någonting, säger Isabella Lövin, Sveriges minister för internationellt utvecklingssamarbete och klimat.

VÅLD I BURMA KAN VARA BROTT MOT MÄNSKLIGHETEN

Våldet mot den muslimska minoriteten rohingya i sydvästra Burma (Myanmar) är så omfattande att det kan uppgå till brott mot mänskligheten. Det sa FN:s särskilde rådgivare för förhindrandet av folkmord, Adama Dieng, när han i början av februari kommenterade en rapport från FN:s kommissariat för mänskliga rättigheter.

Rapporten ger stöd för tidigare anklagelser om att säkerhetsstyrkor begått omfattande och allvarliga övergrepp mot civila i delstaten Rakhine under de senaste månaderna, däribland gruppvåldtäkter, utomrättsliga avrättningar, svår misshandel och försvinnanden. Rapporten visar på en avhumanisering och grymhet som är ”upprörande och oacceptabel”, sa Dieng, och underströk att regeringen har en skyldighet att se till att folkgrupper skyddas.

UTSPEL FRÅN GUTERRES OM FLYKTINGAR

Flyktingar som flyr från krig och förföljelse har rätt till skydd, slog FN:s general-

sekreterare António Guterres fast i ett uttalande den 31 januari, och uttryckte samtidigt oro över politiska beslut runt om i världen som underminerar det internationella regelverket på området. Guterres, som tillträdde tjänsten som FN-chef den 1 januari, var högste chef för FN:s flyktgorgan UNHCR 2005-2015.

Uttalandet kom några dagar efter att USA:s president Donald Trump under-tecknat en s k exekutiv order om att stänga landets gränser under 120 dagar för flyktingar från sju muslimska länder. Även om det är ett lands rättighet, och skyldighet, att skydda sina gränser från terrorister, får det inte ske baserat på någon form av diskriminering i fråga om religion, etnicitet eller nationalitet, menade Guterres. Han varnade vidare för att sådana beslut ”kan väcka omfattande oro och ilska som kan främja propagandan från just de terroristgrupper som vi alla vill bekämpa”.

NOLL HUNGER INOM RÄCKHÅLL I LATINAMERIKA OCH KARIBIEN

Latinamerika och Karibien kan komma att bli de första utvecklingsregionerna att helt utrota hunger. Det sa José Graziano da Silva, generaldirektör för FN:s livsmedels- och jordbruksorgan (FAO), när han i januari talade vid ett toppmöte för CELAC, en sammanslutning av latinamerikanska och karibiska stater.

Han förklarade vidare att regionen har de förutsättningar som krävs för att utrota hunger och poängterade då särskilt det starka politiska engagemanget för den plan för matsäkerhet som CELAC antog 2015. Planen handlar om att minska fattigdomen, förbättra levnadsstandarden på landsbygden, anpassa jordbruket till klimatförändringar, få ett slut på matsvinnet och dämpa risken för katastrofer.

DEMOKRATISKT VAL I SOMALIA HYLAS

Mohamed Abdullahi Mohamed, kallad Farmajo, är ny president i Somalia efter valet den 8 februari. FN:s säkerhetsråd berömde i ett ordförandeuttalande landets tidigare ledning för att ha genomfört ett transparent, demokratiskt och fredligt maktskifte och välkomnade det faktum att den kvinnliga representationen har ökat i Somalias parlament. Rådet underströk vidare vikten av återkommande och transparenta politiska val i Somalia såväl som i övriga afrikanska länder.

Medan säkerhetsrådet välkomnade de

framsteg som skett i Somalia sedan 2012, både politiskt och säkerhetsmässigt, uppmanades den nya presidenten att skyndsamt vidta åtgärder för att lindra effekterna av den allvarliga torka som drabbat landet och för att avvärja en hotande svältkatastrof. Representanter för givarsamhället uppmanades att öka sitt stöd till FN:s humanitära aktionsplan för Somalia.

SYDSUDAN TREDJE STÖRSTA FLYKTINGKRISEN

Över 3,5 miljoner människor är på flykt i och omkring Sydsudan vilket innebär att det är Afrikas största flyktingkris och den tredje mest omfattande i världen just nu efter dem i Syrien och Afghanistan. Trots detta har krisen fått mycket lite uppmärksamhet vilket har lett till underfinansiering som påverkar möjligheten för FN:s flyktgorgan (UNHCR) att förse flyktingarna med rent vatten, mat, sanitet och hälsovård. Varje dag drivs tusentals nya personer på flykt från Sydsudan till grannländerna Uganda, Etiopien, Sudan, Kenya och Demokratiska Republiken Kongo och då konflikten gått in på sitt fjärde år är situationen mycket ansträngd.

– De som kommer nu rapporterar om en svår situation i Sydsudan med intensiva strider, kidnappningar och våldtäkter såväl som rädsla för väpnade grupper, fara för sina liv och akut matbrist. Över 60 procent av flyktingarna är barn, många svårt undernärda och märkta av den brutala konflikten, sa UNHCR:s talesperson William Spindler vid en pressbriefing i Genève den 10 februari.

Foto: UNHCR/Melanie Shiloni

Sidah Hawa har flytt med sina barn från byn Mogo i Sydsudan över gränsen till Uganda.

DAGS FÖR EN FOLKRÖRELSE MOT VETOT?

VÄLKOMMEN TILL VIKTIG LÄSNING

Vi gör skillnad. Vi skapar en bättre värld genom att varje dag arbeta för fred, utveckling och mänskliga rättigheter. Som medlem och bidragsgivare skapar du hopp och räddar liv. Nu och i framtiden.

Världshorisont
Svenska FN-förbundet
Box 15115, 104 65 Stockholm
Tel: 08 – 462 25 40, Fax: 08 – 641 88 76
E-post: varldshorisont@fn.se
Webb: www.fn.se/varldshorisont
Twitter: [varldshorisont](https://twitter.com/varldshorisont)

Redaktör: AnnaLena Karlsson Andrews
Praktikant: Filippa Dahlkild
Ansvarig utgivare: Jens Petersson
Layout: Tomorro'
Tryckeri: Tellogruppen AB
Annonser: kontakta redaktionen på varldshorisont@fn.se
För ej beställt material ansvaras ej.
Artikelförfattarna svarar själva för innehållet i respektive artikel. För frilansmaterial ingår publicering både i tidningen och på FN-förbundets webbplats.

Världshorisont utges av Svenska FN-förbundet.
ISSN 0042-2134
Prenumerationspris:
230 kr (helår, 4 nr)
PlusGiro: 50990-1

#1

Omslagsbild: I januari 2017 påbörjade Sverige en tvåårig mandatperiod i FN:s säkerhetsråd och var denna månad även ordförande för rådet. På bilden tar Sveriges FN-ambassadör Olof Skoog plats på ordförandestolen. Foto: Lisa Laskaridis, Svenska FN-representationen

Det finns mycket dystert att säga om världsläget. Just därför kan det vara läge att ta fasta på de ljusglimtar som finns. En är att Sverige vid årsskiftet tog plats i FN:s säkerhetsråd för en tvåårig mandatperiod. Med sin genuina tro på globalt samarbete och viktiga prioriteringar på agendan – som konfliktförebyggande och jämställdhet – behövs Sverige i detta sammanhang.

Säkerhetsrådet är FN:s mäktigaste organ och samtidigt det mest kritiserade. Den veto-rätt som i tidernas begynnelse (läs: 1945) verkade så bra har utvecklats till ett impopulärt verktyg som de fem permanenta medlemmarna – bland dem främst Ryssland, USA och Kina – använder för att kunna göra som de vill i fråga om konflikter där de själva har intressen. Att sammansättningen av stater i rådet speglar maktförhållandena i världen vid andra världskrigets slut är en annan omständighet som ständigt kritiserar. Genom åren har åtskilliga stater och aktörer försökt komma framåt med olika initiativ för att reformera rådet, samtliga utan att lyckas. Kriget i Syrien är ett sorgligt tecken på att rådet inte kan enas, hur omfattande dödandet och lidandet än är.

En välkommen ljusglimt är därför den uppförandekod som en grupp av stater lade fram hösten 2015. Den går ut på att FN:s medlemsstater åtar sig att stödja åtgärder från säkerhetsrådets sida som syftar till att förhindra eller stoppa veto i situationer då det pågår, eller finns risk för, krigsförbrytelser, folkmord och brott mot mänskligheten. I skrivandets stund har över hälften av världens länder – 112 stycken – skrivit på. Kampanjen ”1 for 7 billion”, med rötter i civilsamhället, växte på ett par år till en massiv kraft som radikalt förändrade processen för hur en ny generalsekreterare för FN ska utses. Kanske är det nu dags för en kraftfull folklig rörelse mot vetot som kan hjälpa till att föra utvecklingen framåt, med den nya uppförandekoden som bas?

Redaktör AnnaLena Karlsson Andrews
annalena.karlsson.andrews@fn.se

I DET HÄR NUMRET

- 4 Sverige tog i januari plats i FN:s säkerhetsråd för en 2-årig mandatperiod
- 6 Nya initiativ för att begränsa vetot ger visst hopp om ett effektivare råd
- 8 Internationella brottmålsdomstolen ICC: Afrikanska stater splittrade
- 9 Mål 16 i Agenda 2030 högrelevant för säkerhetsrådets arbete
- 11 Fyrsidigt faktablad om FN:s säkerhetsråd: medlemmar, reformförslag m m
- 16 Svenska ungdomar får internationell praktik genom FN-förbundet
- 18 Aktion FN: Elevföreningar vid landets FN-skolor agerade mot rasism
- 20 Landet runt: Full fart i landets FN-föreningar och FN-distrikt

Säkerhetsrådet, med Sverige som ordförande, diskuterar hur freden i Västafrika ska säkras. Väggmålningen i salen, av den norske konstnären Per Krohg, skänktes till FN av Norge 1952.

Sverige i säkerhetsrådet

Lovande start på svårt arbete

2017 och 2018 sitter Sverige i FN:s säkerhetsråd. För få genomslag måste Sverige gå samman med de andra icke permanenta medlemmarna och driva frågor tillsammans, menar Sveriges FN-ambassadör Olof Skoog, som vid årsskiftet beskrev stämningen i rådet som mycket dålig. Med hjälp av en ny generalsekretare och flera nya rådsmedlemmar hoppas han ändå att Sverige kan blåsa nytt liv och hopp i FN:s arbete med internationell fred och säkerhet.

På en svajig telefonlinje från New York förklarar Sveriges FN-ambassadör Olof Skoog att han hellre talar om möjligheter än problem.

– Men vi har förberett oss så gott det går för att bli duktigare och kunnigare på de frågor som står på säkerhetsrådets dagordning. Framför allt handlar det om konflikter i Afrika och Mellanöstern, att förstå drivkrafterna bakom dem och se vad FN kan göra, säger Olof Skoog.

Två dagar efter samtalet fattar Olof

Skoog ordförandeklubban i FN:s säkerhetsråd. För första gången sedan 1998 är Sverige med i FN:s högsta beslutande organ. I januari också som ordförandeland.

MÅNGA OROSHÄRDAR

En månad senare ger säkerhetsrådets hemsida Olof Skoog rätt. I korthet har han som ordförande fått leda möten om konflikter, medlingsförsök och fredsarbete i Demokratiska republiken Kongo, Sudan, Sydsudan, Nigeria, Gambia, Mali, Central-

afrikanska republiken, Somalia, Jemen, Israel, Palestina, Syrien och Colombia, och i fråga om kärnvapenavtalet med Iran. I mångt och mycket en karta över vår tids många oroshärdar.

Det enda möte som på hemsidan ges sken av att ha tvingat Sveriges FN-ambassadör att svettas lite är det om resolution 2334. Den antogs av säkerhetsrådet i december 2016 för att stoppa Israel från att bygga fler bosättningar på palestinskt territorium.

Även om den är omstridd, menar Olof Skoog att resolution 2334 ändå är ett exempel på vilken betydelse FN:s säkerhetsråd har i världspolitiken.

– Du har ju själv sett reaktionerna på den, från Israel och Washington. Om ingen brydde sig om vad säkerhetsrådet säger och tycker så hade detta aldrig blivit en så stor sak, men nu är det ju det. Även om man säger att man inte kommer att bry sig om resolutionen så hade man inte behövt

kommentera den, men det har man gjort i allra högsta grad. Så den har betydelse.

Resolution 2334 får räknas till en av säkerhetsrådets få framgångar de senaste åren, särskilt i skuggan av de lösningar som rått i Syrienfrågan.

– Jag tror att de flesta i säkerhetsrådet är överens om att det är ett stort misslyckande för rådet att konflikten i Syrien fått härja så fruktansvärt brutalt i snart sex år, säger Olof Skoog.

Han beskriver stämningen bland säkerhetsrådets 15 medlemmar förra året som mycket dålig.

– Det är svårt att tänka sig att den kan bli sämre.

SVERIGE TRÄDDE IN

I och med årsskiftet lämnade fem länder säkerhetsrådet och Sverige, tillsammans med fyra andra länder, trädde in. Samtidigt fick FN en ny generalsekreterare, António Guterres, tidigare premiärminister i Portugal och FN:s före detta högkommissarie för flyktingar.

Med dessa förändringar hoppas Sverige på en nystart för arbetet i säkerhetsrådet. Olof Skoog talar om att tillföra ny energi och hitta ett nytt fokus. Därför valde Sverige i januari att förklara vikten av att FN stärker sitt arbete med att förebygga och förhindra konflikter, istället för att hantera dem när de redan brutit ut. Något som Svenska FN-förbundets ordförande Aleksander Gabelic tycker varit mycket bra.

– Det blev en intensiv start. Sverige är inte bara ny medlem i säkerhetsrådet, utan också ordförande från dag ett. Samtidigt får FN en ny generalsekreterare. Sverige har haft möten med civilsamhället och genomfört ett seminarium i säkerhetsrådet om att förebygga konflikter, vilket också generalsekreteraren lade ut texten om. Det kan man inte annat än kalla en positiv start, säger Aleksander Gabelic.

Att det kommer bli tuffare framöver är Olof Skoog och Aleksander Gabelic över-

ens om. FN-ambassadören vill inte kommentera tillträdet av USA:s nya president Donald Trump och hans betydelse för arbetet i säkerhetsrådet. Aleksander Gabelic nämner inga namn, men påpekar vikten av att Sverige i dessa oroliga tider står upp för mänskliga värden och för en positiv känsla av att man inom världssamfundet inte glömmer de vanliga människorna.

STORA UTMANINGAR

Folkkrättsprofessor Inger Österdahl som studerat FN:s säkerhetsråd ur ett folkrättsligt perspektiv i många år ser också stora utmaningar för Sverige, men tror ändå att det finns en möjlighet att göra skillnad om Sverige bara framhärdar i sina ställningstaganden.

– Det finns flera länder som står Sverige nära. Kan man mobilisera andra och tillsammans försöka påverka argument och göra sin röst hörd kan man ändå åstadkomma något. Sverige må vara ett litet land, men vi har hög trovärdighet i de här frågorna, säger Inger Österdahl.

Aleksander Gabelic understryker det stora stöd som Sverige fick i generalförsamlingen i omröstningen till säkerhetsrådet sommaren 2016. Två tredjedelar av världens länder ställde sig bakom Sveriges kandidatur.

När Sveriges regering presenterade sin agenda för arbetet i säkerhetsrådet rådde det inte heller något tvivel om att ambitionsnivån var hög. FN:s arbete med att förebygga konflikter och kvinnors delaktighet i fredsarbete i konfliktområden ska stärkas. Klimatförändringarnas roll i konflikter ska få mer plats, de fredsbevarande insatserna bli mer effektiva och transparensen i rådets arbete öka.

– Jag tror den svenska regeringen inser att det är ganska begränsat vad den kan

åstadkomma, men det vore konstigt om de gick in i rådet och sa att det inte är så mycket de kan göra. Det är väl bra att de går in med inställningen att de ska utträtta så mycket de kan, säger Inger Österdahl.

BRYTA LÅSNINGAR

Någon revolution av FN är kanske inte heller att vänta, påpekar Olof Skoog, men om de mindre länderna i säkerhetsrådet lyckas samarbeta kan de bidra till att bryta låsningar mellan de större, permanenta medlemmarna.

– Kan Sverige hitta en fråga som säkerhetsrådets medlemmar kan enas om kan det nog bidra till att förbättra arbetsklimatet rätt dramatiskt, vilket kan behövas, säger Inger Österdahl.

Hur diplomatiskt skickligt Olof

Skoog än navigerar i korridorerna och mötesrummen mellan FN:s olika sammanträden överskuggas allt arbete ändå av vetorätten. De fem permanenta medlemmarna kan alltid spela ut vetorätten och sätta käppar i hjulen för processer som skulle kunna förhindra hundratusentals människors lidande.

– Men vi är ändå tio länder som kan markera mot vetorätten och ställa de permanenta medlemmarna till svars. De flesta av oss som valts till att sitta i säkerhetsrådet är inte där för att driva smala, nationella intressen, utan för att försvara FN-stadgan och arbetet med internationell fred och säkerhet. De permanenta medlemmarna behöver oss. Det krävs minst nio röster för ett beslut, säger Olof Skoog.

CIVILSAMHÄLLET S RÖST

De icke permanenta medlemmarna kan också mobilisera generalförsamlingens stöd som påtryckningsmedel. De kan även ge representanter för det civila samhället en röst, vilket Sverige lovat att göra.

– Vi vill att civilsamhället så ofta det går ska sitta med i säkerhetsrådets förhandlingar. Det gäller framför allt två grupper och det är kvinnor och ungdomar, säger Olof Skoog. Det har redan hållits en rad möten mellan utrikesdepartementet och representanter för det civila samhället, både i Stockholm och New York. Olof Skoog lovar att den dialogen kommer fortsätta de kommande två åren.

■ Erik Halkjaer, frilansjournalist

”Sverige må vara ett litet land, men vi har hög trovärdighet i de här frågorna.”

Sveriges utrikesminister Margot Wallström och FN:s nya generalsekreterare António Guterres möter pressen efter ett möte om konfliktförebyggande i säkerhetsrådet den 10 januari där Guterres medverkade.

Rysslands angrepp på Ukraina 2014 är ett exempel på hur en permanent medlem av FN:s säkerhetsråd agerar i strid med FN-stadgan. Bilden visar delar av monumentet Saur-Grave i Donetskkregionen, Ukraina, som rests till minne av stupade i andra världskriget och som förstördes i strider sommaren 2014.

Reform av säkerhetsrådet

Egenintressen i vägen för fred på jorden

FN:s säkerhetsråd har huvudansvaret för internationell fred och säkerhet, enligt artikel 24 i FN-stadgan. Det är bara att se sig om i världen för att konstatera att dess 15 medlemmar inte lyckas särskilt bra med sin uppgift. Kriget i Syrien, med förödande konsekvenser för hela regionen, går denna vår in på sitt sjunde år och antalet flyktingar i världen, över 65 miljoner, är det största i modern tid.

Den främsta makten i säkerhetsrådet har Storbritannien, Frankrike, USA, Ryssland och Kina – även kallade P5 – som förutom att de har permanenta platser även har rätt att lägga veto när rådet ska fatta beslut. Men vetot har i praktiken utvecklats till ett verktyg som de fem använder för att hålla världssamfundet borta från situationer där de själva har intressen. En lång rad ryska veton har t ex hindrat rådet från att ingripa i Syrien medan USA många gånger hindrat FN från att sätta ner foten i fråga om Israels agerande som ockupationsmakt.

UTAN MANDAT

Permanent medlemmar har dessutom vid flera tillfällen själva brutit mot FN-

stadgan genom att attackera andra länder, utan mandat från säkerhetsrådet. Det gäller t ex USA:s och Storbritanniens angrepp på Irak 2003 och Rysslands angrepp på Georgien 2008 och Ukraina 2014.

FN:s tidigare rättschef Hans Corell skrader inte orden:

– Jag är oerhört bekymrad över bristen på statsmannaskap hos de fem permanenta medlemmarna. Vi har ledare i de här länderna som ibland kan uppträda som ilska småpojkar i en sandlåda, säger han.

– Rådet måste ändra sina arbetsformer och etablera en kultur som innebär att det finns en gräns för vad som tolereras från krigsherrar och diktatorer. När den gränsen, och man t ex börjar gasa kvinnor och barn, då ska de fem permanenta medlemmarna räcka varandra handen och säga 'nu räcker det – nu ingriper vi!'

BRED ENIGHET

Trots en bred enighet hos många aktörer om att vetorätten är ett problem är det lönlöst att föreslå att den ska avskaffas då P5 kan lägga veto mot sådana förslag. Men det finns en del lovande initiativ för

att begränsa den. År 2015 lade Frankrike och Mexiko fram ett gemensamt förslag som går ut på att P5 ska avstå från att använda sitt veto i situationer då det pågår eller finns risk för krigsförbrytelser, folkmord och brott mot mänskligheten. Idén plockades upp av ACT-gruppen, en mellanstatlig grupp bestående av 27 små och medelstora länder, däribland Sverige, som sedan 2013 träffats regelbundet för att diskutera hur säkerhetsrådet fungerar.

NY UPPFÖRANDEKOD

Gruppen lanserade hösten 2015 en uppförandekod som innebär att FN:s medlemsstater åtar sig att stödja åtgärder från säkerhetsrådets sida som syftar till att förhindra eller stoppa de ovan nämnda brotten, och att inte rösta emot motsvarande resolutioner från rådet. I början av 2017 hade 112 stater, däribland Storbritannien och Frankrike, anslutit sig till denna kod.

Framgången för den nya uppförandekoden har gjutit nytt mod i de krafter som vill se en förändring när det gäller vetot. Även den svenska utrikesförvaltningen verkar ha tagit visst intryck. I programmet

för Sveriges medlemskap i FN:s säkerhetsråd 2017-2018 slås tydligt fast att vetot måste begränsas ”och på sikt helt avskaffas”.

Ann-Marie Ekengren, professor i statsvetenskap, menar att detta varit regeringens position även tidigare men att det funnits en skepsis kring om det varit ett realistiskt förslag. ”Det är först nu som man sett en möjlighet att driva frågan”, skriver hon i ett mejl till Världshorisont.

Efraim Gómez, chef för FN-enheten på utrikesdepartementet, bekräftar att det blivit mer uttalat att Sverige är emot vetot efter att man anslöt sig till det fransk-mexikanska initiativet och ACT-gruppens uppförandekod. Sverige arbetar på tre sätt för att motverka vetot, fortsätter han:

– Det första är att få till en gedigen förhandlingsprocess i säkerhetsrådet och ett tillräckligt bra beslut som innebär att ett veto inte utlöses. Vi lyckades faktiskt med detta under vår ordförandemånad i januari. Bl a kunde vi anta två pressuttalanden om Syrien och ett om Ukraina, frågor där det finns risk för veton.

– Det andra är att höja den politiska kostnaden för att använda sig av ett veto. Vi måste vara tydliga med att man inte tar sitt ansvar om man lägger in veto i vissa allvarliga situationer. Det handlar om kvalificerat politiskt påverkansarbete och inkluderar en stor del offentlig diplomati.

– Det tredje är det långsiktiga arbetet med att begränsa vetoanvändningen som det fransk-mexikanska initiativet handlar om.

SAMVERKAN FÖR FRED

Svenska FN-förbundet har länge krävt att vetot i säkerhetsrådet ska avskaffas. I avvaktn på en sådan utveckling menar förbundet att det i särskilt allvarliga situationer där säkerhetsrådet inte förmår agera, som den i Syrien, går att använda en mekanism som kallas samverkan för fred (*Uniting for Peace*). Den innebär att frågan i stället tas upp i FN:s generalförsamling där alla stater är jämlika och ingen har vetorätt. Om två tredjedelar av länderna i generalförsamlingen röstar för så går ett förslag igenom.

– Eftersom vi sitter fast i det regelverk som har byggts så tycker vi från FN-förbundet att den här möjligheten ska

undersökas, förberedas och användas när det under den svenska säkerhetsrådsperioden kommer att läggas nya veton, säger Jens Petersson, tillförordnad generalsekreterare på FN-förbundet.

– Förutom att FN:s möjligheter att agera ökar i kritiska lägen så skulle en användning av *Uniting for Peace* på sikt bidra till att vetorätten urholkas.

VÄLJA MED OMSORG

Efraim Gómez säger att Sverige stödjer denna idé men menar att man behöver välja de tillfällen då man agerar genom generalförsamlingen med stor omsorg.

– Säkerhetsrådet ska ju agera å alla medlemsstaters vägnar och om det inte uppfyller sin uppgift anser vi att generalförsamlingen kan uttrycka sitt missnöje och ta ett initiativ för att förmå rådet att agera.

– Under de senaste två åren har det vid två tillfällen kommit en tydlig signal från generalförsamlingen om att man tyckt att rådet inte tagit sitt ansvar. Det första var för drygt två år sedan då generalförsamlingen stod upp för Ukrainas territoriella integritet. Det andra var i höstas då Kanada tog ett initiativ i samband med den svåra situationen i Aleppo. Sverige tyckte båda var befogade och stödde dem.

I fallet Ukraina har det varit tydligt att säkerhetsrådet tagit intryck av generalförsamlingens agerande, menar Efraim Gómez.

– Det är svårt för säkerhetsrådet att bortse från att generalförsamlingen har uttalat sig så tydligt för Ukrainas suveränitet och territoriella integritet. Där hade det en positiv effekt, och på samma sätt kanske det kanadensiska initiativet kan ha det, fortsätter han.

SPEGLAR INTE DAGENS VÄRLD

Sammansättningen av stater som sitter i säkerhetsrådet är en annan fråga som väcker kritik. Det faktum att andra världs-

krigets fem segrarmakter sitter där permanent, medan övriga länder får dela på tio roterande platser, är inte en återspeglning av maktförhållandena i dagens värld, menar många. Stater som själva krävt att få permanenta platser i rådet är t ex Brasilien, Sydafrika och Indien.

Efraim Gómez säger att Sverige vill se ett säkerhetsråd som är mer effektivt och mer legitimt.

– Vi vill se ett utvidgat säkerhetsråd, och har ställt oss stödjande till att Indien och afrikanska stater bör få ökad representation i rådet, säger han.

– Vår grundhållning är vidare att det inte ska finnas några permanenta medlemmar utan att det är bidraget till fred och säkerhet som ska vara avgörande för vilka som sitter i rådet, precis som det står i artikel 23 i FN-stadgan. Så vilka som väljs in ska vara strikt meritbaserat.

EXEKUTIVT ORGAN

Hans Corell tycker att redan 15 medlemmar är för mycket och att man måste tänka på att säkerhetsrådet ska vara ett exekutivt organ med handlingskraft. Men frågan om rådets sammansättning måste stå tillbaka för den helt avgörande frågan om dess arbetsformer, menar han. I allvarliga kriser måste de permanenta medlemmarna kunna enas och ta sitt ansvar.

– Jag tycker att man ska ställa dem mot väggen och säga: ”Fattar ni inte att medlemmarna kanske tröttnar på er om ni inte gör ert jobb och säger att ’nu bildar vi ett nytt FN’. Och att ni i ett nytt FN aldrig någonsin skulle få den makt och de befogenheter som ni har idag!”

■ AnnaLena Karlsson Andrews

Läs på och
lär dig mer – se
www.fn.se/vetot

Foto: UNHCR/Bassam Dallo

Två pojkar i östra Aleppo, Syrien, eldar pinnar och trasor för att värma sig medan de väntar på att få mat genom ett av de storkök som FN stödjer i staden.

I situationer där det finns misstanke om folkmord, krigsfrbrytelser och brott mot mänskligheten kan FN:s säkerhetsråd begära att ICC gör en utredning. Bilden är från domstolens nya högkvarter i Haag som invigdes i april 2016.

Internationella brottmålsdomstolen ICC Afrikanska stater splittrade

Etablerandet av Internationella brottmålsdomstolen, ICC, ses som en milstolpe i arbetet med att ställa ansvariga till svars för folkmord, krigsfrbrytelser och brott mot mänskligheten. Men afrikanska stater är djupt splittrade i sin syn på domstolen.

Internationella brottmålsdomstolen (*International Criminal Court, ICC*) etablerades 2002 som en permanent tribunal för att åtala personer för folkmord, krigsfrbrytelser och brott mot mänskligheten. Dess tillkomst har betraktats som en milstolpe i arbetet med att stävja dessa allvarliga brott och komma tillrätta med en kultur av straffrihet i samband med olika kriser och väpnade konflikter. 124 stater är i dagsläget anslutna till den och den har sitt högkvarter i Haag, Nederländerna.

Resurserna är begränsade och arbetet med att bygga upp ICC och komma igång med rättsskipningen har tagit lång tid. Hittills har fyra individer dömts för brott av domstolen, samtliga afrikaner,

vilket lett till omfattande kritik emot den på den afrikanska kontinenten.

INTENTION ATT LÄMNA

I oktober 2016 tillkännagav tre afrikanska stater sin intention att lämna ICC, något som fick olika medier att rapportera om en kris för domstolen. Granskar man omständigheterna ser man dock att dessa staters beslut inte handlar om att domstolen är svag och irrelevant utan om att olika makthavare räds att ställas till svars för sina handlingar, menar Kirsten Meersschaert, Koalitionen för ICC*, som i december besökte Sverige:

– När det gäller Burundi undersöker ICC just nu händelser som involverar an-

svariga på hög nivå inom statsapparaten. Det är uppenbart att utträdet ur ICC handlar om att dessa personer är oroliga för att de kan komma att ställas inför rätta, säger hon.

I fallet Gambia har det hänt mycket på senare tid. Landet har under 22 år styrts av Yahya Jammeh som kritiserats för auktoritära metoder och förtryck av oppositionella. I oktober meddelade han alltså att landet ämnade utträda ur ICC som han bl a kallade ”internationella kaukasiska domstolen för att åtala och förödmjuka färgade personer, särskilt afrikaner”.

BESEGRADES I VALET

När Jammeh besegrades av rivalen Adama Barrow i presidentvalet i början av december lovade han först att respektera valresultatet, men ändrade sig efter att personer i den segrande oppositionen sagt att han skulle ställas inför ICC. Efter ingripande från FN:s säkerhetsråd och den västafrikanska organisationen Ecowas nåddes en förhandlingslösning som innebar att Jammeh lämnade presidentposten och landet, möjligtvis mot löften om att slippa eventuella åtal i ICC.

– Vi har gott hopp om att Gambias nya president kommer att se till att landet förblir part till ICC:s stadga, vilket var ett av hans vallöften, säger Kirsten Meersschaert.

– Händelseutvecklingen i Burundi och Gambia visar att ledare som riskerar att

Stöd

Syriens flyktingar!
Swisha valfritt belopp till
9005638 och ange SYRIEN.
125 kr räcker till mat för
en familj i en vecka.
Ditt bidrag gör skillnad!

åtalas av ICC reagerar med att vilja lämna domstolen. Även rebellgrupper är medvetna om domstolens arbete och det finns exempel på rebeller som talat om hur de inte vill "åka till Haag".

– Vidare ser vi hur det sprids mängder med desinformation om domstolen i syfte att svärta ner den, hur aktivister som jobbar med att främja den allt oftare utsetts för hot och repressalier, och hur länder antar ny lagstiftning för att försäkra sig om att brott som täcks av ICC:s stadga i stället kan hanteras nationellt, fortsätter hon.

Sammantaget framträder en bild av hur den tidigare kulturen av straffrihet håller på att ersättas av en kultur av rättskipning, menar Kirsten Meersschaert.

– Slutsatsen är att domstolens existens spelar roll och att den är fruktad!

DJUPT SPLITTRADE

Att afrikanska stater är djupt splittrade i fråga om ICC blev dock ännu tydligare då

Internationella brottmålsdomstolen ICC verkar i en mycket politiserad omgivning, vilket sätter käppar i hjulen för dess möjligheter att agera kraftfullt, säger Kirsten Meersschaert, Koalitionen för ICC.

Afrikanska Unionen, AU, den 31 januari antog en resolution där man upprepar tidigare kritik mot domstolen, informerar om hur man går till väga för att dra sig ur den och uppmanar medlemsstaterna att fortsätta kräva förhandlingar med FN:s säkerhetsråd om en revidering av domstolens stadga. De länder som drev igenom resolutionen vill bli statsledare som misstänks för folkmord, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten ska ges immunitet och alltså inte ska kunna åtalas av ICC.

Resolutionen är dock inte alls så kritisk mot domstolen som dess tillskyndare befarat. Flera länder lämnade också in reservationer mot resolutionen eller krävde mer tid för att studera innehållet i den. Minst 15 afrikanska stater, däribland Gambia, har också gjort uttalanden från sina huvudstäder, New York eller Haag där de bekräftar sitt fortsatta stöd för ICC.

Human Rights Watch skriver i en kommentar på sin webbsida: "Det här stödet – och motståndet mot att stater ska lämna domstolen – behöver stärkas. ICC är den enda domstolen som kan skipa rättvisa i de fall människor utsatts för folkmord, krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten och nationella domstolar inte kan, eller vill, ställa de ansvariga till

Foto: Privat

svars. Som offrens försvarare sagt: domstolens räckvidd bör utökas, inte minskas."

ICC OCH SYRIEN

En återkommande fråga gäller varför ICC inte undersöker de omfattande och svåra förbrytelser som ägt rum under kriget i Syrien. Förklaringen är att Syrien inte är part till ICC:s stadga och att man därför inte kan utreda varken syriska medborgare eller händelser på syriskt territorium. FN:s säkerhetsråd kan fatta beslut om att utreda händelser var som helst i världen men då Ryssland har veto i rådet har ett sådant beslut inte kunnat tas.

– Dock pågår många initiativ för att samla bevis när det gäller förbrytelser i Syrien. Då ICC på grund av regelverket inte kan ta sig an fallet kan det bli aktuellt med en tillfällig ad hoc-tribunal för Syrien, säger Kirsten Meersschaert.

■ Anna Lena Karlsson Andrews

*Koalitionen för ICC består av drygt 250 icke-statliga organisationer, däribland Svenska FN-förbundet.

Agenda 2030 och säkerhetsrådet Nytt helhetsgrepp om fred och utveckling

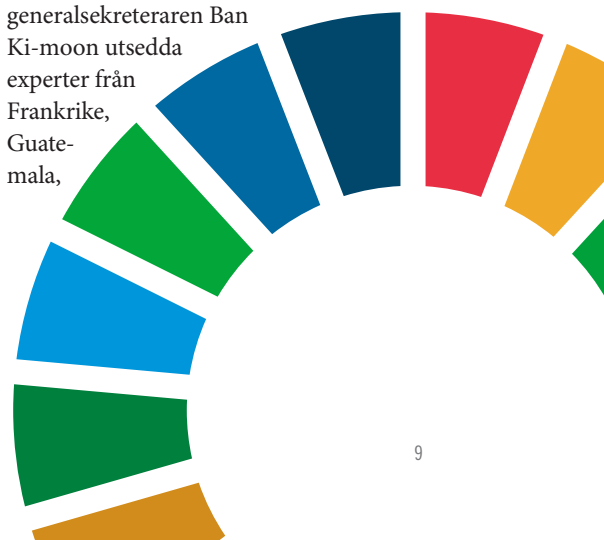
FN:s globala utvecklingsmål, eller Agenda 2030 som de också kallas, är även relevanta för FN:s säkerhetsråd. Framför allt är det mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen som passar in i rådets arbete. För Sveriges del är mål 16, enligt utrikesdepartementet, "en ideologisk kapp för hela vårt säkerhetsrådsarbete".

Mål 16 ger, tillsammans med det nya begreppet "sustaining peace" (upprätthålla fred), uttryck för en växande insikt om det nära sambandet mellan fred och utveckling. Uttrycket "sustaining peace", lanserades i en rapport till FN:s generalsekreterare i juni 2015. Vid det laget hade Agenda 2030 ännu inte antagits av general-

församlingen, men rapportförfattarna såg ändå kopplingen mellan arbetet för att upprätthålla fred och det föreslagna utvecklingsmålet, nummer 16.

RAPPORT OM FREDARBETE

Bakom rapporten *The challenge of sustaining peace* stod sju av den dåvarande generalsekreteraren Ban Ki-moon utsedda experter från Frankrike, Guatemala,

Indien, Mauretanien, Nigeria, Pakistan och Uganda. De utgick i sina slutsatser från studier av fredsarbete i Burundi, Centralafrikanska republiken, Sierra Leone, Sydsudan och Östtimor.

Rapporten ledde i april 2016 till att både säkerhetsrådet och generalförsamlingen antog resolutioner om hur FN:s fredsbyggande arbete ska se ut i framtiden. Säkerhetsrådets resolution nr 2282 hade rubriken "Översyn av FN:s fredsbyggande arkitektur".

– Det handlar om att bygga långsiktigt hållbar fred, vilket är precis det som utvecklingsmål 16 också syftar till, säger Efraim Gómez, chef för Utrikesdepartementets enhet för FN-politik.

– "Sustaining peace" är ett brett synsätt som täcker in allt från ett mer snävt insatstänk till att inkludera fredsbyggande och, inte minst, förebyggande arbete.

HÖGAKTUELLT I LIBERIA

Liberia är exempel på ett land där frågorna om fredsbyggande och mål 16 är högaktuella. I slutet av förra året röstade säkerhetsrådet för att förlänga FN-styrkan UNMIL:s mandat i landet. På säkerhetsrådets agenda står nu frågan om hur UNMIL:s uppdrag ska ersättas av en

Mål 16 om fredliga och inkluderande samhällen är centralt för den svenska regeringens arbete i säkerhetsrådet. På bilden Efraim Gómez, chef för UD:s FN-enhet.

annan slags FN-närvaro som kan jobba vidare med att upprätthålla freden.

– För att kunna göra det måste vi i ett första läge förbereda Liberia på de val som hålls senare i år. Sedan måste vi stödja Liberias statliga institutioner, som inte minst ebolautbrottet visade är ganska svaga. För det tredje är korruptionen ett stort problem, säger Efraim Gómez.

– Man behöver också fortsätta driva ett försoningsarbete inom landet. Och man måste jobba på flera fronter samtidigt. FN kan göra mycket, men andra måste också göra sitt, inte minst Världsbanken och den liberianska regeringen.

För närvarande leder Sveriges FN-ambassadör Olof Skoog FN:s fredsbyggande kommission i Liberia. Enligt Efraim Gómez är Sverige, vid sidan av USA, även den biståndsgivare i Liberia som tydligast driver på för att Liberia ska genomföra de reformer som krävs för att lägga grunden för en hållbar och fredlig utveckling.

■ Erik Halkjaer, frilansjournalist

Foto: Catarina Axelsson, Utrikesdepartementet

På vilket sätt är mål 16 viktigt för ditt land?

I slutet av 2016 arrangerade FN-förbundets världsfederation WFUNA (*World Federation of United Nations Associations*) sitt årliga ungdomsseminarium, denna gång i Kuala Lumpur, Malaysia. Temat var fred och säkerhet, med fokus på Mål 16 i Agenda 2030, om fredliga och inkluderande samhällen. Över 60 personer från 15 olika länder deltog, däribland Svenska FN-förbundets ungdomssekreterare Caroline Wrangsten.

Rachel Kyes, 19 år, USA

Som framgått av presidentvalet finns det grupper i USA som känner sig marginaliserade och som inte

upplever att de kan hålla sina politiker ansvariga. Något som fattas i USA idag är tillförlitlighet och jämlikhet i våra politiska och juridiska system.

Boyun So, 19 år, Sydkorea

Sydkorea upplever snabb ekonomisk tillväxt, därför har vi flera sociala problem såsom ojämlikhet. För fortsatt hållbar och god utveckling är mål 16 viktigt. Det är förstås oundvikligt att nämna vår relation till Nordkorea som en annan anledning till att mål 16 är viktigt för oss.

Shakirin Shahul Jamal, 20 år, Malaysia

Det är viktigt för Malaysia att implementera mål 16 för att se till att vårt land är tryggt

för alla, speciellt då det finns en ökad risk för terroristattacker. Regeringen har vidtagit åtgärder för detta och man kan se militära patruller runt offentliga platser.

Vladislav Kaim, 21 år, Ryssland

Mål 16 är viktigt för Ryssland eftersom vi behöver genomföra en del strukturella reformer och garantera starka institutioner. Detta är avgörande inte minst för Rysslands ekonomiska utveckling.

Enkäter och foton: FN-förbundet/Caroline Wrangsten

FN FAKTA.

Foto: FN/Skinder Debebe

FN:s säkerhetsråd diskuterar situationen i Irak.

FN:s SÄKERHETSÅRÅD

15 stater ansvarar för freden

Säkerhetsrådet är ett av FN:s huvudorgan och har det primära ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Trots omfattande kritik mot dess sammansättning och bristen på handlingskraft p g a vissa staters vetorätt har det hittills inte gått att ändra på den utformning som rådet haft sedan 1966.

Medan FN:s generalförsamling kan diskutera vilket globalt problem som helst, ägnar sig säkerhetsrådet enbart åt frågor som rör fred och säkerhet.

För att fullgöra sitt ansvar har säkerhetsrådet till uppgift att undersöka varje konflikt eller situation som kan leda till en internationell konflikt. Rådet ska kunna bidra till en fredlig lösning i dessa situationer genom att presentera principer för en förhandlingsprocess eller grundläggande villkor för en politisk överenskommelse, samt rekommendera åtgärder mot varje hot eller aggressiv handling. Rådet har också en viktig roll i valet av generalsekreterare, då det har till uppgift att presentera förslag för generalförsamlingen.

SAMMANSÄTTNING

När FN bildades 1945 fick säkerhetsrådet 11 medlemmar. 1966 skedde en utvidgning och sedan dess har rådet 15 medlemmar. Fem av dem – USA, Storbritannien, Frankrike, Ryssland och Kina – är permanenta och har alltså alltid en plats i rådet. De har dessutom rätt att lägga veto mot alla beslut. Övriga tio medlemmar väljs in av generalförsamlingen på två år vardera, och lämnar sedan sin plats för ett annat land.

För att få en geografisk spridning har de roterande platserna i rådet fördelats mellan FN:s geografiska grupper. Detta innebär att det i rådet alltid sitter tre länder från Afrika, ett från Östeuropa samt två vardera från Asien, Latinamerika och Västeuropa (som även inkluderar Kanada, Australien

och Nya Zeeland). Sedan 1960-talet finns alltid ett arabiskt land representerat i säkerhetsrådet, varannan tvåårsperiod på en afrikansk plats och varannan på en asiatisk.

Många menar att säkerhetsrådets struktur och sammansättningen inte återspeglar maktförhållandena i dagens värld. I linje med detta har flera medlemsstater yrkat för en utökning av rådet. Tyskland, Japan, Brasilien och Indien har alla efterfrågat en permanent plats och afrikanska länder har påtalat att även ett eller två afrikanska länder bör få en permanent plats i rådet.

I december 2004 presenterade en högnivåpanel från generalsekreteraren (*High-level Panel on Threats, Challenges and Change*) två förslag på hur säkerhetsrådet skulle kunna utökas. FN:s medlemsstater

Samverkan för fred

1950 antog generalförsamlingen resolution 377, mer känd som "Samverkan för fred" ("Uniting for Peace"). Den innebär att om säkerhetsrådet inte kan fullgöra sin uppgift att upprätthålla internationell fred och säkerhet på grund av oenigheter mellan de permanenta medlemmarna, kan frågan istället behandlas i generalförsamlingen under en "akut extrasession" ("Emergency Special Session") som då kan rekommendera åtgärder. En sådan session kan hållas om en majoritet av generalförsamlingens medlemsstater begär det, eller om säkerhetsrådet beslutar att kalla till en. Då beslut om att hålla en sådan session är en procedurfråga gäller inte vetot. Förfarandet har använts tolv gånger, senast 1997.

har dock ännu inte kommit överens om hur en eventuell reform av säkerhetsrådets sammansättning skulle se ut.

Säkerhetsrådets ordförandeskap innehas en månad i taget och cirkulerar bland medlemmarna i bokstavsordning efter ländernas engelska namn. I januari 2017 tog Sverige plats i rådet och var även ordförande denna månad.

BESLUT OCH VETO

FN:s alla medlemsländer har åtagit sig att följa säkerhetsrådets beslut och genomföra dem, och rådet är därmed det enda FN-organ som kan anta bindande resolutioner. Säkerhetsrådet antar en mängd sådana resolutioner varje år. För att ett resolutionsförslag ska gå igenom måste minst nio av medlemsländerna rösta för det, och ingen av de fem permanenta medlemmarna får rösta emot. Om en permanent medlem röstar emot ett förslag går det inte igenom, även om alla andra länder i rådet skulle rösta för det. Denna vetorätt gäller dock inte i procedurfrågor.

Artikel 27 (3)

Artikel 27 (moment 3) i FN-stadgan säger att det land som är part i en tvist ska avstå från att rösta vid beslut som faller under kapitel sex eller artikel 52, moment 3 (om fredlig lösning av dispyter genom regionala organisationer). I praktiken har regeln applicerats mycket selektivt och har endast vid tolv tillfällen legat till grund för röstnedläggelse, varav senast 1960, trots att relevanta situationer har uppstått vid flera andra tillfällen.

På senare år har vetorätten starkt kritiserats, inte minst med anledning av de veton som Ryssland och Kina lagt i Syrienkonflikten, och flera initiativ har tagits för att begränsa vetoanvändningen i rådet. De två huvudsakliga är det franska initiativet och ACT-gruppens uppförandekod.

Det franska initiativet riktar sig till de fem permanenta medlemmarna ("P5") och uppmanar dem att avstå från att använda vetot i särskilt allvarliga situationer då folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsbrott begås eller riskerar att begås. Huruvida situationen är särskilt allvarlig ska avgöras av generalsekreteraren efter att minst 50 medlemsstater begärt ett sådant avgörande. Förslaget har sitt ursprung i en artikel i New York Times av Frankrikes tidigare utrikesminister Laurent Fabius. Det presenterades sedan officiellt i september 2015 då Frankrike och Mexiko lade fram en deklaration som övriga medlemsstater uppmanades att ställa sig bakom. I februari 2017 hade 96 medlemsstater uttryckt sitt stöd för initiativet.

ACT-gruppen är en sammanslutning av 27 små och medelstora stater som arbetar för att förbättra säkerhetsrådets

ansvarighet (Accountability), koherens (Coherence) och transparens (Transparency). Dess uppförandekod är snarlik det franska initiativet, men riktar sig till alla FN:s medlemsstater som sitter eller kan komma att sitta i säkerhetsrådet. Den uppmanar dem att avstå från att rösta emot " trovärdiga " resolutionsförslag som syftar till att stoppa eller förebygga folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsbrott. Generalsekreteraren ges en viktig roll i att uppmärksamma rådet på situationer där dessa brott begås eller riskerar att begås, men någon formell aktiveringsmekanism för uppförandekoden saknas. Sedan den lanserades i oktober 2015 har 112 medlemsstater ställt sig bakom den, däribland Sverige och två permanenta medlemmar (Frankrike och Storbritannien).

KRIKE

KINA

RYSSLAND

KAZAKSTAN

BOLIVIA

ETIOPIEN

SVERIGE

ITALIEN/
NEDERLÄNDERNA*

FN:s säkerhetsråd

 Västeuropa samt USA, Kanada, Australien och Nya Zeeland

 Asien

 Östeuropa

 Afrika

 Latinamerika

* Italiens plats kommer under 2018 fyllas av Nederländerna. Detta då inget av länderna fick tillräckligt många röster för att väljas till rådet, och därför kom överens om att dela på platsen.

I januari 2017 tog Sverige plats i säkerhetsrådet och var även ordförande denna månad. På bilden talar Sveriges FN-ambassadör Olof Skoog med journalister efter att rådet den 18 januari diskuterat FN-styrkan i Mali (MINUSMA).

internationell fred och säkerhet blossar upp ska säkerhetsrådet uppmana parterna att förhandla för att lösa konflikten på fredlig väg. Säkerhetsrådet kan tillsätta medlare och också föreslå egna lösningar på konflikten, eller presentera grundvillkor eller principer på vilka ett fredsavtal kan byggas.

Om strider har utbrutit är säkerhetsrådets första prioritet att få till ett stopp på striderna – eldupphör – så att förhandlingar mellan parterna kan inledas. Säkerhetsrådet kan upprätta en fredsbevarande styrka som får till uppgift att övervaka ett vapenstillestånd och på andra sätt bidra till fredsprocessen.

Om ett eller flera länder inte följer säkerhetsrådets beslut kan rådet besluta om tvingande åtgärder, som återfinns i kapitel sju i stadgan. Det kan röra sig om sanktioner mot landet eller länderna i fråga, då andra länder uppmanas att avbryta sina kontakter med dem, t ex diplomatiska, kulturella och idrottsliga utbyten, flygförbindelser och handel. Säkerhets-

MÖTESFORMER

Säkerhetsrådet håller nästintill dagligen möten och konsultationer. Dessa möten kan vara formella eller informella, och öppna eller stängda.

Det är vid de öppna mötena som omröstning sker och säkerhetsrådet tar sina beslut. Hur omröstningen ska gå är dock oftast känt sedan tidigare, då de frågor som röstas om redan har diskuterats i stängda möten där medlemsstaterna relativt fritt från insyn kan diskutera situationen de behandlar. Vid sådana möten kan ibland även andra än säkerhetsrådets medlemsstater vara inbjudna att delta, exempelvis parterna i en konflikt, generalsekreteraren eller andra FN-tjänstemän, eller civilsamhällesrepresentanter. Dessa kan uppdatera säkerhetsrådet om situationen i fråga och ge underlag. Även om dessa möten är

stängda publiceras ofta i efterhand en kort sammanfattning av vad som diskuterades.

De beslutande mötena är inte de enda öppna mötena som hålls av säkerhetsrådet. Exempelvis arrangerar rådet också öppna debatter, vanligtvis på olika tematiska områden, dit andra stater och aktörer kan bjudas in för att delta och uttala sig. Säkerhetsrådet arrangerar också så kallade Arria-formula-möten; informella möten utanför säkerhetsrådet där olika frågor kan diskuteras med medlemsstater, civilsamhället och FN-tjänstemän.

KONFLIKTHANTERING

De åtgärder säkerhetsrådet kan besluta om för att hantera konflikter regleras i FN-stadgans kapitel sex och sju. Kapitel sex handlar om fredlig lösning och här tydliggörs att när en konflikt som hotar

rådet kan också införa ett vapenembargo för att minska tillgången på vapen och därmed tvinga fram en fredlig lösning. Sanktioner kan också riktas mot enskilda personer och kan ta sig form av t ex viseringsförbud och frysta tillgångar.

Som en sista utväg kan säkerhetsrådet besluta om kollektiva militära insatser med rätt att använda våld. Dessa kan äga rum antingen under FN:s kommando och flagg, som i Mali sedan 2013, eller genomföras av regionala organisationer, som Afrikanska Unionens insats i Somalia som pågår sedan 2007.

SKYLDIGHET ATT SKYDDA

Säkerhetsrådet har det primära ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Men världens konflikter och förstörelsen för vad säkerhet innebär har för-

Foto: PFM/Andreas Elias

ändrats sedan FN bildades. Idag utspelar sig många konflikter inom stater istället för mellan dem och civilbefolkningen drabbas ofta i mycket hög grad. I många fall har civila dödsdats systematiskt, ibland på uppmaning av landets regering.

Enligt stadgan får FN bara ingripa när det finns ett hot mot internationell fred och säkerhet, inte så länge en väpnad konflikt äger rum inom ett lands gränser. Detta har resulterat i att människor länge kunnat utsättas för grova övergrepp såsom tvångsflyttning, sexuellt våld och avrättningar medan världssamfundet fått se på, utan legitimitet att ingripa.

För att komma till rätta med det här dilemmat antog FN:s medlemsstater enhälligt principen skyldighet att skydda (*Responsibility to Protect*) vid världstoppmötet i New York 2005. Enligt deklARATIONEN från toppmötet innebär statssoveränitet även ett ansvar, en skyldighet, att skydda befolkningen i landet från folkmord, etnisk rensning, krigsbrott och

Skulpturen "non-violence" av den svenska konstnären Carl Fredrik Reuterswärd står utanför FN-högkvarteret i New York.

Foto: FM/Michos Tsouvaras

brott mot mänskligheten. Deklarationen fastställer också världssamfundets ansvar att reagera och agera när det föreligger en stor risk för att något av dessa fyra brott kan komma att inträffa eller redan pågår. Det är fortfarande först och främst staten själv som har ansvar för att skydda den egna befolkningen, men när en befolkning är utsatt för svårt lidande – som vid något av de fyra nämnda brotten eller försök till dessa – och staten i fråga inte vill eller kan stoppa eller avvärja lidandet, då får principen om icke-inblandning ge vika

för principen om det internationella samfundets skyldighet att skydda.

Principen ger säkerhetsrådet inte bara rätten, utan skyldigheten att agera även i situationer som äger rum inom ett lands gränser. Detta ska i första hand ske genom fredliga medel i enlighet med kapitel sex i stadgan, precis som vid situationer som hotar internationell fred och säkerhet. Om detta misslyckas får även tvingande åtgärder i enlighet med kapitel sju användas. Om allt annat misslyckas kan säkerhetsrådet även vidta tvingande militära åtgärder.

DET HÄR KAN DU GÖRA:

Stöd det viktiga arbetet för fred och säkerhet i världen! Här är några tips på vad du som enskild person kan göra:

Stöd FN:s insatser i Syrien!

Sedan 2011 har inbördeskriget i Syrien orsakat enormt lidande och stora umbäranden hos landets befolkning. Olika FN-organ jobbar kontinuerligt med humanitära insatser i Syrien och omkringliggande länder, men tillräcklig finansiering saknas. Mot den bakgrunden bedriver Svenska FN-förbundet en katastrofinsamling där pengarna går till FN:s livsmedelsprogram WFP och dess arbete med att leverera matpaket till miljontals människor som kämpar för sin överlevnad. Du kan skapa hopp och rädda liv genom att ge ett bidrag på www.fn.se/syrien.

Lär dig mer om FN:s säkerhetsråd!

Kunskap är grunden för all handling. En god källa för att löpande uppdatera sig om vad som händer i säkerhetsrådet är den oberoende organisationen Security Council Report. Dess månatliga rapporter och nyhetsbrevet "What's in Blue" finns på www.securitycouncilreport.org och www.whatsinblue.org. Eftersom Sverige sitter i säkerhetsrådet 2017-2018 informerar även utrikesdepartementet löpande om arbetet i rådet på www.regeringen.se (sök på "Sverige i FN:s säkerhetsråd").

Arrangera en aktivitet!

Det finns många spännande och aktuella frågor att diskutera när det gäller Sveriges arbete i FN:s säkerhetsråd. Som medlem i Svenska FN-förbundet kan du ta upp med din lokala FN-förening om att tillsammans arrangera en föreläsning, en debatt eller andra aktiviteter med koppling till säkerhetsrådet. Det finns bidrag som FN-föreningen kan söka hos FN-förbundet för sådant. Läs mer om detta på FN-förbundets webbsida www.fn.se (under "engagera dig"/"sök projektbidrag").

Bli medlem i FN-förbundet!

Ring 08-462 25 40 eller ansök på fn.se

FN-vännen Rosling en folkkär upplysare

Professorn i folkhälsa Hans Rosling gick bort den 7 februari efter en tids sjukdom. Rosling blev folkkär som upplysare i ämnet global utveckling. Med stor pedagogisk talang, färgglada presentationer och ett ständigt gott humör nådde han människor över hela världen.

För sitt arbete blev han 2005 den förste i raden att ta emot Svenska FN-förbundets utmärkelse Årets FN-vän.

– Vi minns Hans Rosling som en varm, kunnig och engagerad vän och kollega som gjorde stora insatser i folkbildningens och den globala utvecklingens tjänst. Hans Rosling öppnade en hel värld för allmänhet, beslutsfattare och media genom att förklara hur olika faktorer påverkar utvecklingen i enskilda länder, säger Aleksander Gabelic, FN-förbundets ordförande.

Rosling var noga med att föra fram en helhetsbild av utvecklingen i världen och tvekade inte att tillrättavisa den som slarvade med fakta.

– I en tid av ökande faktaresistens förde Hans Rosling fram en faktabaserad världsbild. Han bidrog därmed till det

viktiga arbetet för att motverka okunskap och mytbildning om fattigdom och utveckling, säger Aleksander Gabelic.

Genom projektet Världskoll arbetar Svenska FN-förbundet i Roslings anda med att öka kunskapen om tillståndet i världen och de framsteg som har ägt rum under de senaste 25 åren.

Foto: Cappininder

Foto: IBF Tranås

Maja Rehn och Lisa Sandelin från damlaget tillsammans med de yngre spelarna Olivia Nimarker, Ester Henningsson och Elsa Henningsson.

IBF Tranås,

är en innebandyförning som satsar på flickors rättigheter. Under en särskild "tjejdag" den 4 februari samlade föreningen in nästan 17 000 kronor till FN-förbundets projekt Flicka. Pengarna går till FN:s arbete mot barnäktenskap och kvinnlig könsstympning i Afarregionen i Etiopien.

Berätta om er tjejdag!

Det är andra året i rad som vi har en tjejdag. De senaste åren har intresset för innebandy ökat hos tjejer i Tranås och nu har vi nästan 100 aktiva flickor i föreningen! Alla tjejer i föreningen är med under dagen, de spelar matcher eller hejar på lagen som spelar. Det är jätteviktigt att vi kan visa våra yngre tjejer att vi är en förening som satsar på dem!

Ni fick ihop nästan 17 000 kr i år, hur lyckades ni med det?

Vi lade mycket fokus på att synas. Vi hade annonser i tidningar, radio och sociala medier där vi bl a lagt ut filmklipp och visade material om Flicka-projektet. Företag var med och sponsrade matchtröjan som vi spelade i, dagen till ära. Resten av pengarna kom från inträde, lottförsäljning och privatpersoner. Det ledde till en väldigt lyckad dag med en välfylld hall och att en stor summa pengar samlades in!

Varför valde ni att stötta just Flicka?

Vi kan åka till hallen och träna, spela matcher och komma hem till trygga hem, detta är tyvärr inte verklighet för alla och speciellt tjejer är extra utsatta. Vi försöker sprida det budskapet så mycket vi kan, och bestämde oss för att starta en insamling. Damlagets röst föll då på Flicka.

Stort bidrag till skolmat

FN-förbundets partner Pizza Hut samlade in över en halv miljon kronor i samband med World Hunger Relief Week 2016. Pengarna går till FN:s livsmedelsprogram WFP:s skolmatsprojekt i Etiopien.

Ny referensgrupp

FN-förbundets referensgrupp består av sex unga medlemmar från olika FN-föreningar. Deltagare 2017: Isaac Mintz, Sofia Flores, Maya M-bog Rosén, Karolina Witting, Julia Björkdahl och Carl Brambo.

www.ths.se

Studera mänskliga rättigheter!

TEOLOGISKA HÖGSKOLAN STOCKHOLM

Öppet hus
24 mars!

- Kandidat- och masterprogram
- Fristående kurser
- Uppdragsutbildning

Joel praktiserade i Armenien

Joel Ahlgren från Borås praktiserade på FN-förbundet i Armenien från september 2016 till januari 2017. Han svarar här på Världshorisonts frågor.

Kände du till Armenien sedan tidigare?

Jag sökte praktikplatsen i Armenien eftersom jag, några år tidigare, hade möjlighet att representera Armenien i ett stort FN-rollspel i New York. Under förberedelserna fick jag läsa på mycket om landet och fick därigenom lite insikt i dess historia, kultur, politik och konflikt med Azerbajdzjan.

Min bakgrund inom internationella relationer har också bidragit till att jag varit intresserad av Armenien och Kaukasien i stort. Det är en väldigt spännande och aktuell region, närheten till såväl Ryssland som Iran gör att Armenien är ett geopolitiskt viktigt och intressant land.

Berätta kort om Armeniens FN-förbund!

Det Armeniska FN-förbundet (AUNA) jobbar tillsammans med FN-förbunden i Georgien och Sverige inom programmet

Confidence Building in South Caucasus. Det syftar till att bygga förtroende och skapa dialog mellan ungdomar från Armenien, Azerbajdzjan och Georgien för att motverka konflikter och polarisering mellan länderna.

Själv har jag främst varit engagerad i den nationella komponenten av programmet som handlar om att öka medvetenheten hos ungdomar kring mänskliga rättigheter och skapa lokalt engagemang. AUNA försöker främst nå ut till ungdomar i utsatta positioner i samhället och som mestadels lever utanför huvudstaden Jerevan.

AUNA samlar också många engagerade ungdomar i sin ungdomsdivision där de själva planerar och genomför projekt. Organisationen samarbetar också med andra organisationer och med FN.

Vilka arbetsuppgifter har du ägnat dig mest åt?

Jag har haft ganska varierande uppgifter och har bl a jobbat med att skriva rapporter, göra utvärderingar, förbereda presentationer, renskriva intervjuer och hålla presentationer och föreläsningar. Vidare har jag jobbat mycket med ungdomssektionen och hjälpt dem att planera projekt och organisera möten, m m. Jag har också åkt på ett antal resor tillsammans med mina kollegor för att besöka regionerna och utvärdera projekten.

Berätta om några upplevelser som du tar med dig!

I Jerevan finns det många som har det gott ställt men Armenien är också ett fattigt land som har stora politiska och ekonomiska problem som försvåras av korruption. Man lever också i skuggan av en lång konflikt med Azerbajdzjan och att få ta del av denna ojämna och polariserade verklighet har varit väldigt lärorikt. Att träffa jämnåriga killar som överlevt två års värnplikt stationerade utmed gränsen till Azerbajdzjan eller att se hur det ryker ur skorstenar från fallfärdiga hus samtidigt som temperaturen går ner under minus 20 på nätterna har varit starka upplevelser som jag kommer bära med mig under en lång tid framöver.

Skulle du rekommendera andra att söka internationell praktik genom FN-förbundet?

Ja, jag har blivit otroligt väl omhändertagen av Svenska FN-förbundet, Armeniska FN-förbundet och Sida. Det gör att detta är en bra praktikplats och även en god introduktion till internationellt arbete.

Joel Ahlgren framför det armeniska FN-förbundets kontor där det jobbar fyra anställda och många volontärer och ungdomsmedlemmar.

Internationell praktik

Ungdomar mellan 20 och 30 år kan sedan några år tillbaka söka internationell praktik genom Svenska FN-förbundet. Praktikerna placeras hos andra FN-förbund i Kaukasien och Afrika som Svenska FN-förbundet bedriver utvecklingssamarbete tillsammans med. Verksamheten finansieras av biståndsorganet Sida genom Forum Syd.

Under hösten 2016 var fyra svenska ungdomar placerade hos FN-förbunden i Armenien, Georgien, Tanzania och Zimbabwe. Efter hemkomsten till Sverige följer en period då praktikanterna informerar om projektet och sina upplevelser. Läs mer på www.fn.se (vi gör/vi samarbetar internationellt).

Sök praktik!

Praktikplatserna för hösten 2017 finns på fn.se under "Lediga tjänster". Sista ansökningsdag är 31 mars. Vid frågor kontakta Sophia Tuwesdotter på sophia.tuwesdotter@fn.se.

Foto: Sophia Luvstedten/Svenska FN-förbundet

Fischer Chiyanike leder det dagliga arbetet vid Zimbabwes FN-förbund. Till höger internationella praktikanten Tove Forsbacka Karlsson.

Zimbabwes FN-förbund Samarbete med Sverige gav luft under vingarna

Fischer Chiyanike var en ung student när han 1991 startade upp Zimbabwes FN-förbund (*Zimbabwe United Nations Association, ZUNA*) tillsammans med likasinnade. Idag är organisationen etablerad i alla provinser i landet, har närmare 5 000 medlemmar, ett kontor med tre anställda och aktiva sektioner på 35 gymnasier och nio universitet i landet.

Vägen hit har dock varit mödosam. I över 20 år saknade organisationen ekonomiska resurser och "arbetade på gatan", enligt Fischer Chiyanike. Men 2011 fick man kontakt med FN-förbundet i Sverige vilket ledde till att ett utvecklings-samarbete med finansiering från Forum Syd kunde inledas 2014.

– Då kunde vi skaffa ett kontor som bestod av ett rum i ett höghus i centrala Harare. Eftersom arbetslösheten är 90 procent är det lätt att hitta duktiga

studenter som vill engagera sig som volontärer, berättar han vid ett besök i Sverige i december 2016.

Samarbetet med Svenska FN-förbundet handlar främst om Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling. I augusti 2016 utvecklades det ytterligare genom att Svenska FN-förbundet för första gången skickade en ung medlem till Zimbabwe för internationell praktik. Detta har fått större betydelse än väntat, berättar Fischer Chiyanike.

SES PÅ MED NYA ÖGON

– Att vi har kapacitet att ta emot en internationell praktikant gör att våra partner i Zimbabwe – FN-organen, regeringen och andra civilsamhällesorganisationer – ser på oss med nya ögon och inser att vi är en seriös aktör.

– Så vi ser till att vår praktikant, Tove, är med på så gott som alla externa konferenser och möten. Svenska FN-förbundet får gärna skicka två stycken nästa år! säger han och skrattar.

Med stöd av FN-förbundet i Sverige kunde ZUNA i början av oktober skaffa ett större kontor med fem rum. Verksamheten är omfattande och under 2016 genomförde organisationen bl a två stora FN-rollspel. Det första, för elever på gymnasienivå, ägde rum på Zimbabwes största hotell och samlade 5 000 elever, åhörarna inräknade. Det framgångsrika evenemanget sågs av myndighetsrepresentanter på TV vilket bidrog till att det

blev grönt ljus när ZUNA senare ansökte om att få hålla ett FN-rollspel för universitetsstudenter i parlamentsbyggnaden. Det ägde rum i september med ca 150 studenter som deltagare.

UPR-GRANSKNING

Ett viktigt arbete som ZUNA medverkat i 2016 rör FN:s granskning av situationen för de mänskliga rättigheterna (MR) i Zimbabwe. I november granskades landet för andra gången genom MR-rådets UPR-mekanism (*Universal Periodic Review*) och för första gången deltog ZUNA i civilsamhällets arbete med en s k skugg-rapport där 68 icke-statliga organisationer ger sin egen bild av MR-situationen i landet. Att det är möjligt att gå samman och producera en sådan rapport är ett framsteg för arbetet med mänskliga rättigheter i Zimbabwe.

Vidare har ZUNA, tillsammans med FN-organen i landet, arrangerat en föreläsningsserie om de globala målen för hållbar utveckling. I november 2016 hade 3 000 studenter och universitetsanställda nåtts genom detta projekt.

ZUNA har även ett samarbete med FN:s livsmedelsprogram, WFP, och bidrar med volontärer i samband med matdistribution.

APELSINER MOT VÅLD

Fischer Chiyanike berättar också om hur organisationen två år i rad uppmärksammat internationella dagen mot våld mot kvinnor (25 november), den s k *Orange Day*, genom att dela ut apelsiner till folk på Harares gator.

– Våra unga volontärer har ett brinnande engagemang och är fantastiskt kreativa. Den här idén kom så klart från en av dem, säger Fischer Chiyanike.

■ AnnaLena Karlsson Andrews

FN-förbunden i Sverige och Zimbabwe samarbetar sedan 2014 i programmet "MDGs2SDGs" (Millennium Development Goals to Sustainable Development Goals). Som en del av samarbetet praktiserade Tove Forsbacka Karlsson från Stockholm under hösten 2016 vid Zimbabwes FN-förbund.

Hamza Jamous (till höger) var en av många elever på Agnebergsgymnasiet i Uddevalla som passade på att visa sitt ställningstagande mot rasism på när FN-elevföreningen arrangerade Aktion FN. Till vänster Elias Aspudd.

Aktion FN

Gymnasieelever tog ställning mot rasism

I samband med internationella dagen för de mänskliga rättigheterna den 10 december genomförde FN-elevföreningar på landets FN-skolor "Aktion FN" – denna gång på temat rasism. På Agnebergsgymnasiets i Uddevalla passade många på att markera sitt ställningstagande.

Den 10 december 1948 antogs den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna (MR) enhälligt av FN:s generalförsamling. Idag uppmärksammas MR-frågor stort runt om i världen just den 10 december varje år ("MR-dagen").

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter, enligt artikel 1 i deklARATIONEN, och i linje med detta uppmärksammades rasism på många FN-skolor i december 2016. Elias Aspudd, Raho Mohamed och Olivia Luzzana är tre eldsjälur från FN-elevföreningen på Agnebergsgymnasiet i Uddevalla som engagerade sig i aktionen.

HANDAVTRYCK PÅ LAKAN

– Aktionen innebar att elever på skolan fick möjlighet att göra ett aktivt ställningstagande mot rasism genom att färga sin hand och sedan göra ett handavtryck på

ett vitt lakan i skolans kafeteria. Tanken var att handavtrycken skulle symbolisera "stopp för rasismen", berättar Olivia.

– Vi fick förvånansvärt mycket positivt respons, mer än vad vi hade förväntat oss, faktiskt! Det var roligt att se att det finns så många ungdomar som engagerar sig och tar ställning i viktiga frågor, tillägger Raho.

Elias berättar att han själv vid ett tillfälle var med om ett fruktansvärt rasistiskt uttryck.

– Det var inte riktat mot mig, men det skulle lika gärna ha kunnat vara det. Jag har aldrig känt mig så obetydlig och maktlös som jag gjorde då. Det var den värsta känslan jag känt och jag kommer aldrig tolerera ett rasistiskt uttalande igen, berättar Elias.

Han fortsätter och förklarar vikten av att aldrig ge igen med samma mynt när

man möter rasism. Nyckeln till att krossa rasismen är i stället att utbilda människor och få dem att inse att det de säger är fel.

– När jag bemöter ett rasistiskt uttalande poängterar jag först att det är rasistiskt och förklarar varför. Förstår de inte vad jag menar förklarar jag på något annat sätt, och igen tills personen förstår, säger Elias.

GÖR SKILLNAD

Vad innebär det då att gå på en FN-skola och arbeta med internationella frågor?

Ansök

om att bli FN-skola
och bli en del av den svenska
FN-rörelsen för en bättre värld!
Svenska FN-förbundet tar emot
ansökningar till den 31 maj.
Läs mer på
fn.se/fnskola/

Aktion FN

Fyra gånger om året genomför FN-elevföreningar på FN-skolor runt om i Sverige "Aktion FN". Syftet är att sprida information om viktiga globala frågor och skapa engagemang för FN och en bättre värld. I början av mars 2017 sker nästa Aktion FN då jämställdhet uppmärksammas.

FN-skola

Idag finns 31 gymnasieskolor i Sverige som i samarbete med Svenska FN-förbundet certifierats till FN-skolor. Det innebär att skolan har ett särskilt fokus på globala frågor och att lärare och elever arbetar med bl a FN-rollspel, temadagar och elevaktiviteter för ökade kunskaper och engagemang.

FN-förbundet
UNA SWEDEN

Elias, Raho och Olivia menar att du gör skillnad. De förklarar att FN:s arbete handlar om samarbete mellan världens stater men att organisationen behöver civilsamhällets hjälp, t ex med ekonomiska bidrag för att kunna genomföra viktigt fältarbete. Dessutom lär du dig mycket på vägen. Du lär dig att planera och vara kreativ och framför allt får du mer förståelse för hur omvärlden ser ut och varför det är så viktigt att bidra till att den förändras.

– I vår FN-elevförening försöker vi att arbeta väldigt varierat, på många olika sätt, men i alla våra projekt ingår att vi försöker sprida information så bra som vi kan. Sociala medier är ett utmärkt hjälpmedel för att lyckas med det. Vi försöker också att kombinera informationen med aktivering online, t ex att man kan göra en video, och med olika aktiviteter på skolan, förklarar Raho.

STÖD FRÅN FN-FÖRBUNDET

Aktiviteter "offline" är också viktiga, som Aktion FN som eleverna får stöd från FN-förbundet för att kunna genomföra på ett bra sätt. Ett annat exempel på Agnebergsgymnasiet var projektet "Polka – Sluta Skolka!". Det gick ut på att sälja polkagrisar med en personlig hälsning för att sprida kärlek. Pengarna som elevföre-

ningen fick in skänktes till FN-förbundets projekt Skolmat, som i sin tur stödjer FN:s livsmedelsprogram WFP och dess viktiga arbete med att förse utsatta barn med skolmat och därmed hjälpa dem att gå kvar i skolan.

– Att vara engagerad är en stor del av vilka vi är, menar Raho Mohamed och förklarar att engagemang har större betydelse än vad man tror.

– Du behöver inte vara en expert för att engagera dig i internationella frågor. Du kan t ex stötta din elevförening genom att delta på föreläsningar eller aktioner, fortsätter hon.

DELA ETT INLÄGG

Olivia och Elias håller med. Att engagera sig kan också handla om att dela ett viktigt inlägg på sociala medier, att hjälpa till att sprida det vidare.

– Ditt engagemang kan starta med en enkel gillamarkering eller en delning, säger Oliva.

Vilja och kämparglöd beskriver de som viktiga faktorer som gör att du kan uppnå mer än vad du tror.

– Vårt engagemang har lärt oss mycket. Vi har fått mer kunskap om hur världen ser ut och att vi kan kämpa för en bättre värld om vi gör det tillsammans. Dess-

utom har vi utvecklats som personer. Vi har lärt oss vikten av ansvarstagande och framförallt är vi mer medvetna om att det mesta går om man bara vill, berättar Elias.

Ni postade en video som fick stor respons, vad handlade den om och vilket budskap ville ni lyfta fram?

– Vi gjorde en video där vi bjöd in några barn som fick hålla i en fjärilsmina. Vi frågade dem vad de trodde att det var och fick alla möjliga svar. Syftet var att påvisa den okunskap som finns kring vilka former minor kan ha och därav vilken risk barn i länder där det finns minor står inför, så fort de vistas utomhus, svarar Olivia.

Har ni några tips till andra elever som är eller vill bli engagerade i internationella frågor?

– Gör det som ni tycker är roligt! Det finns oändligt många sätt ni kan använda ert engagemang på, var kreativa och våga testa. För en större spridning, använd sociala medier, avslutar Raho.

■ *Text och foto:*

Malin Engelbrektsson, frilansjournalist

Raho Mohamed

Elias Aspudd

Olivia Luzzana

Thomas Khylbäck var en av deltagarna i manifestationen i Ronneby.

Foto: Per Löfvander

Övergivna skor fick symbolisera människor på flykt som går under och aldrig når sitt mål.

MR-dagen 2016

Människor på flykt tema i Ronneby

I centrala Ronneby genomförde den lokala FN-föreningen den 10 december en manifestation för mänskliga rättigheter och alla människors lika värde.

MR-dagen firas varje år den 10 december för att fira minnet av FN:s antagande av den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. FN-föreningen i Ronneby/Karlskrona var en av många föreningar som uppmärksammade MR-dagen 2016. Föreningen anordnade en manifestation om alla människors lika värde, rätten till asyl, rätten till religionsfrihet och rätten till liv, frihet och personlig säkerhet.

Under manifestationen i centrala Ronneby ställdes ett tiotal par barnskor och lika många tända marschaller ut på gatan. Per Löfvander,

styrelsemedlem, berättar att föreningen med hjälp av de tomma skorna ville symbolisera att många som flyr aldrig kommer fram till sitt mål utan försvinner på vägen.

STANNADE I JULRUSHEN

Skorna skänktes till dem av Röda Korset tack vare medlemmen Thomas Khylbäck som även är aktiv där. Under manifestationen var det många Ronnebybor som stannade och tog del av budskapet i julrushen.

– Manifestationen var lyckad, vi fick en hel

del publicitet i media och föreningen kommer även i fortsättningen att högtidlighålla olika FN-dagar, säger Löfvander.

Bl a planerar föreningen ett evenemang den 21 mars för att fira FN:s dag för avskaffandet av rasdiskriminering, berättar han. Ett sådant evenemang hölls även 2016 och blev mycket lyckat. Då samarbetade man med en idrottsförening som heter KRIF som hjälpte till att fixa mat till de 200 deltagarna, vilket var uppskattat. Löfvander är positiv till att samarbeta med andra föreningar och kommunen. I maj förra året hölls ett stort evenemang där FN-föreningen Ronneby/Karlskrona och Ronneby kommun bjöd på tal, musik och mat till över 1 000 personer.

FN-föreningen Ronneby/Karlskrona har cirka 40 medlemmar och Löfvander berättar att föreningen hoppas på att expandera under året, och särskilt få fler unga medlemmar.

■ Filippa Dahlkild

Studiecirkel avslutades med studiebesök

Laxå FN-förening avslutade höstens studiecirkel om Agenda 2030 med ett studiebesök på Svensk Glasåtervinning i Hammar. Peter Trimmel tog emot och presenterade företaget och dess verksamhet. Förra året tog anläggningen emot över 215 000 ton glas från de 5 000 iglor för glasåtervinning som finns utplacerade i landet. Det betyder att man samlar in mer än 100 procent av de glasburkar och flaskor som säljs i landet.

När glaset sorterats och behandlats går det tillbaka till glasbruken för att åter bli burkar och flaskor, som sedan återvinns på nytt. Glaset förstörs inte utan kan återvinnas hur många gånger

som helst. Viss del av det återvunna glaset går till ett nytt konstruktionsmaterial, skumglas.

Vi fick en spännande guidning genom anläggningens alla våningar och fick med egna ögon se hur processen gick till i sinnrika sorteringsmaskiner. Det kändes mycket tillfredsställande att få veta att glasberget från oss konsumenter i Sverige effektivt tas om hand och återanvänds. Det blev en mycket positiv avslutning på studiecirkeln och vi kunde konstatera att vi är på rätt väg, åtminstone när det gäller mål 12 om hållbara städer och samhällen.

■ Laxå FN-förening genom Margareta Swenson

MR-dagen i Kungälv

Den 10 december firade och uppmärksammade Kungälv FN-förening de mänskliga rättigheternas dag på Kulturhuset Fyren i Kungälv. Filmen "Enade för mänskliga rättigheter" visades. Vacker musik framfördes av violinisten Saad Eldbi och Michael Williams från Flyktinggruppens Riksråd föreläste om mänskliga rättigheter och asylrätt.

Foto: Eva Björkstrand

Över 100 personer kom för att lyssna till debatten om Agenda 2030 och näringslivet.

Lyckat Agenda 2030-seminarium i Lund

Ungdomssektionen i Lunds FN-förening anordnar ofta evenemang i samband med olika FN-dagar och brukar även informera om FN och olika FN-projekt på skolor i Lund. Under hösten 2016 låg fokus på att föreläsa och informera om Agenda 2030, vilket sektionen bl a gjorde genom att arrangera en paneldebatt om Agenda 2030 och näringslivet. Det var ungdomssektionens Warda Fatih, för närvarande en av FN-förbundets ambassadörer för Agenda 2030, som tog initiativ till paneldebatten och anordnade den tillsammans med Utrikespolitiska föreningen och Föreningen för utvecklingsfrågor.

Fyra olika aktörer bjöds in; företaget IKEA, fackföreningen IF Metall, organisationen Hand-in-Hand och Lunds Universitet. Panelisterna diskuterade frågor som rörde deras egna områden men tog också frågor från publiken. Bl a handlade det om hur den privata sektorn ska samarbeta med icke-statliga organisationer för att förbättra villkoren för kvinnliga arbetare på den globala marknaden, och hur privata företag kan främja hållbar produktion och konsumtion.

Enligt FN-föreningen i Lund blev evenemanget mycket lyckat och drog över 100 deltagare.
– De som kommer till våra evenemang är

personer som vill ha fördjupad kunskap, och tycker om att diskutera med andra som har liknande intressen, säger Sara Rävås som är ungdomsansvarig i Lunds FN-förening.

Hon berättar vidare att ungdomssektionen brukar trycka upp affischer inför stora evenemang, men också bjuda in alla föreningsmedlemmar och sprida informationen i sociala medier för att uppmärksamma medlemmarna och allmänheten på att evenemanget ska äga rum.

■ *Filippa Dahlkild*

Julklappsutdelning i Karlskoga

FN-föreningen i Karlskoga/Degerfors samlade in cirka 400 julklappar till utsatta människor under december månad. Initiativet kom från medlemmen Kawthar Karout och projektet möjliggjordes tack vare samarbete med Karlskoga kommun.

Projektet började marknadsföras i mitten av november genom att Kawthar och hennes medhjälpare satte upp och delade ut affischer,

tipsade skolor och skrev om projektet i olika Facebookgrupper.

Insamlingen gick över förväntan. När sista insamlingsdagen kom hade föreningen fått in ca 400 julklappar som Kawthar och tre andra medlemmar i FN-föreningen skulle hinna slå in innan utdelningen började tre dagar senare. Klapparna hann som tur var bli klara i tid och delades sedan ut till bl a Svenska kyrkan, olika flyktingläger, kvinnohuset i Karlskoga och ett par skyddade boenden. Ungefär 150 utsatta barn fick julklappar från FN-föreningen tack vare projektet.

Medlemmar i FN-föreningen i Karlskoga/Degerfors slår in julklappar.

TIPSA LANDET RUNT:

Skicka ditt tips till:
varldshorisont@fn.se och skriv
"Landet runt" i ämnesraden

ENGAGERA DIG LOKALT

Ju fler som engagerar sig, desto mer kan vi åstadkomma! Som medlem är du välkommen att vara med och forma verksamheten i din lokala FN-förening. Möjligheterna är många! Ta kontakt med din FN-förening via www.fn.se (Engagera dig).

Nytt om vår insamling

Svenska FN-förbundet har flyttat sin insamlingsverksamhet från Insamlingsstiftelsen FN-fonden till Svenska FN-förbundet. Förbundet har nu ett 90-konto (plusgiro 90 05 63-8) som insamlade medel går till. Insamlingsstiftelsen FN-fonden kommer att behålla sitt konto under en övergångsperiod t o m 30 juni 2017. Insamlingsverksamheten har även ett nytt Swish-nummer: 9005638. Vid frågor kontakta vikarierande insamlingsansvarig Marie Malm på marie.malm@fn.se.

Namninsamling mot barnäktenskap!

Varje dag gifts över 47 000 flickor bort. En majoritet av dem bor i fattiga länder, men även flickor som bor och lever i Sverige kan idag räknas som gifta om äktenskapet har ingåtts utomlands. Det vill vi ändra på. I samband med internationella kvinnodagen den 8 mars lanserar FN-förbundet en namninsamling med syfte att stoppa alla barnäktenskap. Var med genom att gå in på stoppabarnäktenskap.fn.se och skriv under vårt brev! Tack för ditt stöd!

Seminarium mot rasism

På FN:s dag mot rasism den 21 mars arrangerar FN-förbundet ett förmiddagsseminarium på myntkabinettet i Stockholm. För mer information, se kalendern på fn.se.

SweMUN

FN-förbundets årliga nationella rollspel för gymnasieelever, SweMUN, äger rum den 21-23 mars på FN-skolan Falu Fri i Falun. Läs mer på fn.se/swemun.

Bildspel om Skolmat och Flicka

På FN-förbundets YouTube-kanal släpps vecka 8 respektive 10 digitala versioner av våra populära utställningar för projekten Skolmat och Flicka. Utställningarna kommer att kunna visas online och kan användas så väl som en introduktion för

att diskutera frågorna som att ha på i bakgrunden i samband med en mäsas eller dylikt. För mer information kontakta Pernilla Bergström på pernilla.bergstrom@fn.se.

Praktikplatser på FN-förbundet

FN-förbundet söker flera praktikanter till hösten 2017 med placering på organisationens kansli i Stockholm. Sista ansökningdag är 2 april och annonserna finns på fn.se/ledigtjanster.

Vårens kurser

Fredagen den 31 mars: B-kurs i Göteborg om fred, säkerhet och nedrustning

- Lördagen den 8 april: A-kurs i Malmö om FN
- Lördagen den 29 april: B-kurs i Stockholm om globalt utvecklingsarbete
- Fredagen den 5 maj: B-kurs i Stockholm om fred, säkerhet och nedrustning

Läs mer och anmäl dig på fn.se/kalender

FN-forum 13-14 maj

I år är det återigen dags för FN-forum som FN-förbundet arrangerar var tredje år för att medlemmar i FN-rörelsen ska få en chans att diskutera globala frågor på djupet. Platsen är Finlandshuset konferens i Stockholm. Mer information om program och hur man anmäler sig kommer på fn.se.

Anmäl dig till UNG17!

UNG-helgen arrangeras årligen av FN-förbundet och är en mötesplats för unga medlemmar och FN-skolelever. UNG17 går av stapeln 18-21 maj på Sida Partnership Forum i Härnösand och temat är fred och säkerhet. Helgen kommer att bli fylld med spännande möten, workshops och föreläsningar. Antalet platser är begränsat. Läs mer på fn.se/ung eller kontakta ungdomssekreteraren: caroline.wrangsten@fn.se.

Bli ambassadör!

Ta chansen och sök till att bli en av FN-förbundets ambassadörer för läsåret 2017-18! Du får möjlighet att satsa lite extra på ditt engagemang och en unik möjlighet att utvecklas då har du ett särskilt uppdrag och ansvar att sprida information

och engagera andra i Agenda 2030 och FN-förbundets projekt Flicka och Skolmat på din ort. Mer information hittar du under fn.se/ambassadorer.

Fler FN-skolor sökes!

Ansök om att bli FN-skola och bli en del av den svenska FN-rörelsen för en bättre värld! Svenska FN-förbundet tar emot ansökningar till den 31 maj. Läs mer på fn.se/fnskola!

Praktikanter i Stockholm

På FN-förbundets kansli praktiserar följande personer under våren 2017:

Lovisa Andersson (utveckling), Filippa Dahlkild (Världshorisont och webben), Clara Svärth (kampanj), Emelie Rasby (skolverksamheten) och AnnaClara Holm (Världskoll och Globalis).

Internationell praktik

FN-förbundet utlyser fyra internationella praktikplatser hos FN-förbunden i Georgien, Armenien, Tanzania och Zimbabwe. Praktiken innefattar fyra månader i fält (augusti-december 2017) innan praktikanterna återvänder till Sverige för en månads informationsarbete. För att bli praktikant krävs att du är 20-30 år, medlem i FN-förbundet och har ett stort intresse för internationellt utvecklingssamarbete. Sista ansökningdag är 31 mars. Mer info finns på fn.se under "Lediga tjänster" eller via sophia.tuwesdotter@fn.se. Läs gärna om våra tidigare praktikanter upplevelser på UNgbloggen.se!

Sök projektbidrag!

Missa inte chansen att söka bidrag för informationsaktiviteter i er FN-förening! Varmt välkommen med er ansökan för aktiviteter inom projekten Flicka, Skolmat och Agenda 2030/globala målen. Vi beviljar upp till 5 000 kr för informations-spridande lokala aktiviteter. Information och blanketter finns på fn.se/projektbidrag.

Personallytt

Per-Niklas Lowén är ny organisationssekreterare och Isabelle Dadvar vikarierar som skolhandläggare.

ALEKSANDER GABELIC
ORDFÖRANDE I SVENSKA FN-FÖRBUNDET:

BRA START FÖR SVERIGE – NU KRÄVS UTHÅLLIGHET

Vi lever i en allt mer osäker värld. I Moskva och Washington styr två presidenter som i hög grad bidrar till osäkerheten. Presidentvalet i Frankrike i maj spär på oron för att ytterligare en ledare med nationalistisk agenda ska komma till makten. Det är allvarligt och ökar pressen på FN och dess vänner.

Under januari rivstartade Sverige sina två år som medlem i FN:s säkerhetsråd genom att vara ordförande i rådet. Regeringen har gjort en gedigen insats vilket man har redogjort för i veckovisa nyhetsbrev på sin webbplats. En av flera framgångar under januari var att Ecowas, Afrikanska unionen och FN tillsammans bidrog till ett fredligt maktskifte i Gambia i enlighet med utgången av det senaste presidentvalet i landet.

Den svenska profilfrågan konfliktförebyggande var huvudtema vid ett rådsmöte den 10 januari. Sverige har också träffat frivilligorganisationer. Vidare har man markerat sitt stöd för FN:s nye generalsekreterare António Guterres och dennes ambitioner att reformera och utveckla FN-organisationen. Det är viktigt att den nye FN-chefen förmår att bära upp FN-tankens och på så sätt stärka hela organisationen – och att han förmår att ställa krav på medlemmarna.

Sverige klargjorde tidigt att man vill verka för ett bättre samarbetsklimat i rådet. Det är viktigt. Tyvärr kan stämningen också snabbt försämrans. USA:s nya administration och den nya amerikanska FN-ambassadören Nikki Haley har signalerat att anslagen till FN

kan komma att minskas. Arbetet för kvinnors rättigheter ligger illa till. Det är också allvarligt att USA vill minska anslagen till FN-ledda fredsfrämjande insatser. I många konfliktområden är de blå baskrarna skillnaden mellan fred och krig, mellan liv och död.

FN och säkerhetsrådet måste fungera som avsett. Även i fortsättningen krävs aktivt arbete för att påverka övriga rådsmedlemmar, inte minst de permanenta medlemmarna. FN-organisationen bör stärkas även genom samarbete med övriga FN-medlemmar i generalförsamlingen.

Trycket på de länder i säkerhetsrådet som inte respekterar FN-stadgan och FN-tankens måste vara konstant. Sverige kan göra skillnad genom att aktivt söka stöd både hos likasinnade och hos globala frivilligorganisationer.

Människors oro kan föda ett engagemang som är viktigt att kanalisera också i FN:s säkerhetsråd. Arbetet för att värna samarbetet i världsorganisationen kräver mångas engagemang. Vi ska inte över-skatta ett litet lands möjligheter men Sverige kan nå inflytande i kraft av goda argument och genom att framstå som trovärdigt och utan egen agenda.

Sveriges regering kan vara nöjd med sina första veckor i säkerhetsrådet. Vad som krävs under de kommande två åren är målmedvetenhet, fortsatt god kommunikation och framförallt uthållighet. I en turbulent tid behöver FN stödet från regeringar, organisationer och individer mer än någonsin.

Nästa nummer

... av Världshorisont kommer ut den 24 maj och är ett temanummer om FN:s fredsinsatser.

Just nu tjänstgör över 100 000 militärer och poliser från olika länder i 16 olika FN-insatser runt om i världen. FN får ofta ingripa i de värsta och mest komplicerade väpnade konflikterna men kvalitén på truppbidragen varierar kraftigt. I många av de bidragande länderna är nivån på utbildningen som soldaterna får alltför låg och den utrustning som de har med sig är alltför dålig.

Hur står det till med FN-insatserna överlag och hur går det för MINUSMA-insatsen i Mali, där svensk personal deltar? Det är ett par av ämnena i detta nummer. Vidare tar vi en titt på Sveriges truppbidrag till FN, som varit rekordlitet under regeringen Löfven, och berättar om UNEF1, den första väpnade FN-styrkan som för 50 år sedan avslutade sitt uppdrag.

Foto: PVLoren Ahassi

Beställ gärna extra exemplar av Världshorisonts temanummer och dela ut dem till intresserade eller, varför inte, lägg dem i närmaste väntrum! Skicka din beställning till vardshorisont@fn.se! vardshorisont@fn.se

Vi når fram till Syriens nödställda. Når vi fram till dig?

Sms:a
SYRIEN till 72 909
så skänker du 50,-

Swisha
valfritt belopp
till 9005638 och
ange SYRIEN

Över 12 miljoner människor är på flykt från inbördeskriget i Syrien och kringliggande områden. FNs livsmedelsprogram når ut med matpaket och matkuponger till människor som är i stort behov av humanitär bistånd. Maten räddar liv i dag.

**Just nu pågår insamling till Syriens drabbade:
SMS:a Syrien till 72 909 så bidrar du med 50 kr. Tack!**

All insamling går via Svenska FN-förbundets 90-konto, PG 90 05 63-8, och granskas av Svensk Insamlingskontroll.

